

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

Bakalářská práce

Večerová Lenka

ZMAPOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO OSOBY SE
SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM V OLMOUCKÉM KRAJI

Olomouc 2021

Vedoucí práce: Mgr. BcA. Pavel Kučera, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

V Olomouci

Večeřová Lenka

Poděkování

Děkuji mé rodině a mému příteli za podporu a pomoc při studiu na vysoké škole.

Poděkování patří také Mgr. BcA. Pavlu Kučerovi, Ph.D. za rady a odborné vedení mé práce.

Obsah

Úvod	8
Teoretická část	9
1 Surdopedie	9
1.1 Sluchové postižení	9
1.2 Klasifikace sluchových vad a poruch	10
1.2.1 Klasifikace dle doby vzniku	10
1.2.2 Klasifikace dle lokalizace	10
1.2.3 Klasifikace dle velikosti sluchové ztráty	11
1.2.4 Tinnitus	11
1.3 Technické a kompenzační pomůcky	Chyba! Záložka není definována.
1.4 Komunikace osob se sluchovým postižením	11
1.4.1 Odezírání	12
1.4.2 Český znakový jazyk	12
1.4.3 Umělé znakové systémy	12
1.5 Komunita Neslyšící	13
2 Zákon o sociálních službách	15
3 Sociální služby pro osoby se sluchovým postižením	19
3.1 Sociální poradenství	19
3.2 Služby sociální péče	19
3.3 Služby sociální prevence	20
Praktická část	23
4 Charakteristika praktické části	23
4.1 Cíl praktické části	23
4.2 Průběh sběru dat	23
4.2.1 Výběr organizací	23
4.2.2 Výběr informací do brožury	24

4.2.3	Komunikace s organizacemi.....	25
4.2.4	Internetové stránky organizací.....	26
4.2.5	Informace o brožuře.....	29
4.3	Výsledek práce.....	30
5	Závěr.....	32
	Seznam použité literatury	33
	Internetové zdroje	35
	Seznam tabulek.....	36
	Seznam příloh.....	37

Úvod

„Přestože si to ani neuvědomujeme, vyplňujeme důležitá místa v životech druhých lidí.“

Robert Fulghum

Pod tímto citátem si představím sociální služby. Sociální služby, které se snaží podat lidem pomocnou ruku. Pomáhat jim v těžké životní situaci, kdy si nedokážou pomoci sami. Snaží se poradit a pomoci danou situaci vyřešit. Nepomáhají jen lidem se sluchovým nebo jiným postižením, ale také lidem, kteří se ocitnou bez domova, poskytují ubytování pro seniory nebo pomáhají lidem, kteří se ocitnou v nepříznivé životní situaci.

V této práci bude zmínka o sociálních službách pro osoby se sluchovým postižením. Sluchové postižení jsem si vybrala z toho důvodu, že mě ze všech druhů postižení zaujalo nejvíce, společně se zrakovým postižením. Obdivuji lidi, kteří se s postižením vyrovnají a snaží se žít plnohodnotný život. Líbí se mi komunikace znakovým jazykem a můj velký obdiv mají ti, kteří se jej naučí. Já sama jsem se jej učila a není to vůbec jednoduché. Sociální služby pro tyto jedince v Olomouckém kraji jsem zvolila z toho důvodu, že v Olomouckém kraji žiji a zajímalo mne, kolik služeb toho typu se zde nachází. V budoucnu bych také chtěla pracovat v mateřské škole pro děti se sluchovým či jiným postižením. Tato práce by mi mohla toto téma přiblížit a pomoci se v něm lépe zorientovat.

V teoretické části bude popsáno sluchové postižení. Práce se věnuje Surdopedii a sluchovému postižení, klasifikaci vad, kompenzačním pomůckám, komunikaci neslyšících atd. Dále zde budou sociální služby, a to služby sociální péče, služby sociální prevence a sociální poradenství.

Tato bakalářská práce je zaměřena na sociální služby v Olomouckém kraji. Jejím cílem je tedy zmapovat sociální zařízení pro osoby se sluchovým postižením v Olomouckém kraji. Tomuto se budu věnovat v praktické části práce. Zde budou popsána jednotlivá zařízení sociálních služeb, která se nachází v Olomouckém kraji.

Teoretická část

1 Surdopedie

„Surdopedie je označována jako vědní disciplína speciální pedagogiky, která se zabývá výchovou a vzděláváním osob (děti, mládeže a dospělých) se sluchovým postižením.“ (Langer, 2013, str. 7)

Surdopedie pochází z latinského slova *surdus* – hluchý a řeckého slova *paideia* – výchova. V minulosti byla Surdopedie součástí jiné speciálně pedagogické disciplíny a to Logopedie (speciální pedagogiky osob s narušenou komunikační schopností). V roce 1983 se Surdopedie vyčlenila z Logopedie a je to samostatná vědní disciplína stejně jako Logopedie, Tyflogedie a další. Obor Surdopedie nespolupracuje pouze s ostatními speciálně pedagogickými disciplínami. Úzce spolupracuje také se společenskovědními disciplínami, kam patří například sociologie, psychologie. (Langer, 2013) Jak uvádí Horáková (2012) dále spolupracuje s medicínskými obory, například s foniatrií, pediatrií, otorinolaryngologií a také s technickými obory, jako je například sluchová protetika. Všechny tyto obory se prolínají a hledají nové poznatky k rozvoji kompetencí osob se sluchovým postižením.

1.1 Sluchové postižení

Sluch patří mezi smyslové orgány člověka. Snížená schopnost sluchového vnímání nebo dokonce ztráta sluchu může způsobit člověku velké potíže a uvést ho do nepříjemných situací. A to hlavně z toho důvodu, že hlavním komunikačním prostředkem člověka je řeč (mluvený jazyk) a osvojování řeči i přijímání informací mluveným jazykem probíhá prostřednictvím sluchu. (Langer, 2013)

„Za sluchové postižení považujeme sociální důsledek takové ztráty sluchu, kterou již není možné plně kompenzovat technickými pomůckami, a která již tedy negativně ovlivňuje kvalitu života člověka.“ (Langer, 2013, str. 8).

Valenta a kol. (2014) uvádí, že pojmenování osob, které trpí různými stupni ztráty sluchu, je v současné Surdopedii problematické. Ustáleným a nejčastěji používaným termínem je sluchově postižený. V posledních letech se ale přechází k termínu osoba se sluchovým

postižením, kde na prvním místě je jedinec, a až poté je informace o postižení. Osobami se sluchovým postižením jsou souhrnně nazývány všechny osoby se sluchovou ztrátou bez ohledu na její druh, stupeň nebo dobu vzniku.

1.2 Klasifikace sluchových vad a poruch

Spolupráce Surdopedie a dalších oborů a také neustále nové poznatky nám daly hned několik klasifikačních systémů sluchových vad a poruch, které jsou zde stručně popsány.

1.2.1 Klasifikace dle doby vzniku

Klasifikaci podle doby vzniku rozdělujeme na základě toho, v jaké fázi života vznikla. První rozdělení je na prenatální období, kde působí endogenní vlivy neboli dědičnost a exogenní vlivy. V perinatálním období sluchové vady ovlivňují vlivy, které působí během porodu nebo těsně po něm. Poslední jsou získané neboli postnatální sluchové vady, které vznikají během života. (Langer a Suralová, 2005)

Z hlediska speciálněpedagogického a se zřetelem na vhodný způsob komunikace rozlišujeme sluchové poruchy na prelingvální sluchové vady, které jsou vrozené nebo získané a vznikají před ukončením základního vývoje jazyka a řeči, ke kterému obvykle dochází mezi 4-7 rokem. Postlingvální sluchové vady vznikají až po ukončení základního vývoje jazyka a řeči. (Langer, 2013)

1.2.2 Klasifikace dle lokalizace

Dalším typem členění sluchových poruch je klasifikace dle místa poškození sluchového orgánu, kde poruchy rozlišujeme na periferní a centrální poruchy. Periferní poruchy se dále dělí na převodní vady, které vznikají při poškození mechanické části sluchové dráhy, kterou představuje vnější a střední ucho. Dále sem patří percepční vady, které bývají způsobeny poruchou funkce Cortiho orgánu v hlemýždi nebo narušením sluchové dráhy ve sluchovém nervu. Poslední poruchou jsou smíšené poruchy, což je kombinace dvou výše uvedených vad. Centrální poruchy se týkají poruchy sluchového centra v mozku. (Hložek, 1995 in Langer, 2013)

1.2.3 Klasifikace dle velikosti sluchové ztráty

Poslední je klasifikace dle velikosti sluchové ztráty v decibelech (dB). Nejznámější je podle Světové zdravotnické organizace (WHO) z roku 1980 (Langer, Souralová, 2005):

0 – 25 dB – normální sluch

26 – 40 dB – lehká sluchová porucha

41 – 55 dB – střední sluchová porucha

56 – 70 dB – středně těžká sluchová porucha

71 – 91 dB – těžká sluchová porucha

91 a více dB – úplná ztráta sluchu

1.2.4 Tinnitus

„Šelest ušní je zvukový vjem vznikající bez zevního podnětu. Může mít různou lokalizaci, hlasitost, výšku i dobu trvání, různým způsobem může ovlivnit kvalitu života.“ (M. Holcát: Ušní šelest I, Gong č. 1/96, str. 15 in Hrubý, 1998)

Lidé, kteří trpí touto vadou sluchu, slyší různě silné hučení, pískání, šumění atd., a to trvale nebo záchvatovitě. Ušní šelesty můžeme podle příčiny rozdělit na objektivní a subjektivní. (Horáková, 2012)

1.3 Komunikace osob se sluchovým postižením

Přirozeným komunikačním prostředkem majoritní společnosti je mluvený jazyk neboli řeč a přirozeným komunikačním systémem neslyšících je znakový jazyk, popřípadě jiný komunikační systém neslyšících. Často dochází k tomu, že tyto dvě skupiny mají problém s komunikací. Od toho tu máme sociální službu Tlumočení, která se snaží zprostředkovat komunikaci těchto dvou skupin společnosti.

Najít ideální komunikační systém pro každého jedince se sluchovým postižením je problematické, a to z toho důvodu, že se odvíjí od druhu a stupně postižení a také od toho, jaké jedinec používá kompenzační pomůcky. (Souralová, 2005)

Někteří odborníci jako Freeman, Carbin a Boese (1992, in Horáková, 2012) uvádí, že za největší problém nepovažují ztrátu sluchu, ale právě vytvoření adekvátního komunikačního systému.

Některé komunikační systémy sluchově postižených jsou popsány v následujících podkapitolách.

1.3.1 Odezírání

Vizuální percepce řeči neboli odezírání spočívá v přijímání informací zrakem a chápání jejich obsahu na základě pohybů mluvidel, mimiky obličeje, gestikulace rukou, celkových postojů těla, situačních faktorů a kontextu obsahu mluveného. Proces odezírání je velmi náročný a podílí se na něm řada podmínek a zásad. (Valenta a kol., 2015)

1.3.2 Český znakový jazyk

Zákon č. 155/1998 Sb. o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ve znění novely č. 384/2008 Sb., definuje český znakový jazyk v § 4 takto: „(1) Český znakový jazyk je základním komunikačním systémem těch neslyšících osob v České republice, které jej samy považují za hlavní formu své komunikace. (2) Český znakový jazyk je přirozený a plnohodnotný komunikační systém tvořený specifickými vizuálně-pohybovými prostředky, tj. tvary rukou, jejich postavením a pohyby, mimikou, pozicemi hlavy a horní části trupu. Český znakový jazyk má základní atributy jazyka, tj. znakovost, systémovost, dvojí členění, produktivnost, svébytnost a historický rozměr, a je ustálen po stránce lexikální i gramatické.“

Český znakový jazyk není závislý na českém jazyce, má vlastní gramatiku a slovní (znakovou) zásobu. (Langer, Suralová, 2005)

1.3.3 Umělé znakové systémy

Jak uvádí Langer (2013), umělé znakové systémy nevznikly spontánním a dlouhodobým vývojem jako přirozené znakové systémy, ale cíleným a řízeným procesem. Řadí sem znakovanou češtinu, Makaton a Gestuno.

Znakovanou češtinu sestavili slyšící lidé, aby se domluvili s neslyšícím uživateli znakového jazyka. Věta je sestavena podle gramatických a syntaktických pravidel českého jazyka a místo slov využívá znaky převzaté z českého znakového jazyka. (Langer, Suralová, 2005)

Makaton je jazykový program, který využívá systém manuálních znaků a grafických symbolů. Princip systému je založen na tom, že samotné znakování je vždy doprovázeno mluvenou řečí. U Makatonu se nemusí znakovat všechna slova ve větě, stačí pouze ta klíčová, která mají podstatný význam. (Valenta a kol., 2015)

Gestuno je nadnárodní a internacionální znakový systém určený především pro tlumočení oficiálních textů a je obdobou jiného nadnárodního systému a to esperanta. Stejně jako esperanto i Gestuno používá pouze úzká skupina profesionálů. (Valenta a kol., 2015)

1.4 Technické a kompenzační pomůcky

Sluchové postižení se dá v současné době do jisté míry kompenzovat neboli z části nahradit velmi kvalitními technickými pomůckami. Tyto pomůcky kompenzují sluchovou ztrátu. Patří mezi ně sluchadla neboli individuální zesilovače zvuku. Je to individuální miniaturní elektroakustický přístroj, jehož úkolem je zesílení zvuku. Sluchadla jsou určena pro osoby, které mají zachované zbytky sluchu, tedy mají lehké až těžké sluchové postižení. (Kisvetrová, 2014) Dále sem patří kochleární implantát. Je to elektronická smyslová náhrada. Slyšení s kochleárním implantátem může být odlišné od běžného slyšení, ale díky němu může mnoho lidí komunikovat orální řečí. Tato pomůcka je určena pro osoby neslyšící a pro osoby, které nemají využitelné zbytky sluchu. V současnosti je ale implantován i velmi malým dětem, a to už okolo dvou let. Výběr vhodného kandidáta pro implantaci je velmi komplikovaný a má mnoho kritérií. (Bendová, Jeřábková, Růžičková, 2006) Máme také pomůcky, které pomáhají a usnadňují život lidem se sluchovou ztrátou. Jedná se o pomůcky, které mají informovat o zvuku prostřednictvím vibrací, světelných signálů nebo proudem vzduchu. Patří sem například světelný a vibrační budík, signalizace domovního zvonku, vibrační hodinky. (Langer, 2013)

Technické a kompenzační pomůcky jsou zde zmíněné proto, že některé organizace sociálních služeb se pomůckami zabývají.

1.5 Komunita Neslyšící

Neslyšící je označení příslušníka jazykové a kulturní minoritní komunity Neslyšících. Neslyšící (s velkým „N“) spojuje zejména vlastní specifický komunikační systém, a to znakový jazyk. Mají také vlastní kulturu, společenská a etická pravidla. Do komunity patří lidé neslyšící,

lidé s hluchotou a mohou do ní patřit i lidé nedoslýchaví nebo i lidé slyšící. Mezi Neslyšící ale nemusí automaticky patřit všichni lidé se sluchovým postižením. K přijetí do komunity je nutné splnit několik specifických podmínek. (Langer, 2013)

Kosinová (2008) uvádí několik specifických podmínek pro přijetí nového člena komunity nebo cesty, kterými je možné členství dosáhnout. Patří mezi ně např.:

- být neslyšícím dítětem neslyšících rodičů
- navštěvovat školu pro sluchově postižené
- stýkat se s komunitou Neslyšících
- identifikovat se s postoji komunity
- schopnost ovládat a plynule užívat znakový jazyk
- mít sluchové postižení (není podmínkou ale výhodou)

Členové komunity se stýkají ve vlastních klubech a organizacích. Pořádají nejrůznější společenské akce jako například plesy, sportovní akce – fotbal, volejbal, bowling, a další. Mají vlastní kulturu. Kulturní aktivity jsou zejména zaměřeny na vnímání vizuálních vjemů, kam patří například hry, vizuální umění (malířství, sochařství) nebo divadelní a dramatické aktivity (pantomima). Mezi umělecké aktivity také patří lidové umění (vyprávění příběhů ve znakovém jazyce), humor, anekdoty nebo povídky ve znakovém jazyce. (Langer, 2013)

2 Zákon o sociálních službách

Sociální služby spadají pod Ministerstvo práce a sociálních věcí. Cílem sociálních služeb je zachovat lidskou důstojnost klientů, vycházet z individuálních potřeb klientů, aktivně rozvíjet schopnosti klientů, zlepšit nebo alespoň zachovat soběstačnost klientů a poskytovat služby v zájmu klientů a v náležitě kvalitě. (www.mpsv.cz, 2020)

Veškeré informace ohledně poskytování sociálních služeb najdeme v Zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který vznikl v roce 2006 a účinnosti nabyl 1. 1. 2007. Je to nejvýznamnější dokument, co se poskytování sociálních služeb týče. Obsah zákona je rozdělen do 11 částí. Viz. Příloha č. 1. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách):

Sociální službu v § 3 zákon definuje takto: *Pro účely tohoto zákona se rozumí a) sociální službou činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.* (Zákon č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách, §3, odst. a)

Sociální služby jsou rozdělené na sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence:

Sociální poradenství	Služby sociální péče	Služby sociální prevence
<ul style="list-style-type: none">- základní poradenství- odborné poradenství	<ul style="list-style-type: none">- osobní asistence- pečovatelská služba- tísňová péče- průvodcovské a předčitatelské služby- podpora samostatného bydlení- odlehčovací služby- centra denních služeb- denní stacionáře- týdenní stacionáře	<ul style="list-style-type: none">- raná péče- telefonická krizová pomoc- tlumočnické služby- azylové domy- domy na půl cesty- kontaktní centra- krizová pomoc- intervenční centra- nízkoprahová denní centra- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež- noclehárny

	<ul style="list-style-type: none"> - domovy pro osoby se zdravotním postižením - domovy pro seniory - chráněné bydlení - sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče - domovy se zvláštním režimem 	<ul style="list-style-type: none"> - terapeutické komunity - terénní programy - sociální rehabilitace - služby následné péče - sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi - sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením - sociálněterapeutické dílny
--	---	--

Tabulka č. 1: Klasifikace sociálních služeb, Krejčířová, Treznerová, 2013

Formy, kterými mohou být služby poskytované, jsou tři. Ambulantní, kdy jedinec dochází do zařízení sociálních služeb. Terénní služby, které jsou poskytované v přirozeném prostředí jedince. A poslední jsou pobytové služby, což jsou služby spojené s ubytováním v zařízení sociálních služeb. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách)

Jsou sociální služby, které jsou poskytované bez úplaty, ale také existují služby, které jsou poskytované za úplatu. Cenu služeb má každá sociální služba nastavenou jinak. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách)

Sociální služby bez úplaty
<ul style="list-style-type: none">- sociální poradenství- raná péče- telefonická krizová pomoc- tlumočnické služby- krizová pomoc- služby následné péče- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi- sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením- terénní programy- sociální rehabilitace- sociální služby v kontaktních centrech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež- služby sociálně terapeutických dílen- sociální služby intervenčních center

Tabulka č. 2: Sociální služby bez úplaty, Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, §72

Sociální služby za úplatu	Úhrada
<ul style="list-style-type: none"> - týdenních stacionářích - domovech pro osoby se zdravotním postižením - domovech pro seniory - domovech se zvláštním režimem - zdravotnických zařízeních lůžkové péče 	<ul style="list-style-type: none"> - osoba si hradí ubytování, stravu a péči poskytovanou ve sjednaném rozsahu - výši úhrady za ubytování a stravu stanoví prováděcí právní předpis - po úhradě za ubytování a stravu při poskytování pobytových služeb v týdenních stacionářích musí osobě zůstat alespoň 25 % jejího příjmu, a při poskytování pobytových služeb uvedených v odstavci 1 písm. b) až e) musí osobě zůstat alespoň 15 % jejího příjmu
<ul style="list-style-type: none"> - osobní asistence - pečovatelské služby - tísňové péče - průvodcovských a předčitatelských služeb - podpory samostatného bydlení - odlehčovacích služeb - služeb v centrech denních služeb - služeb v denních stacionářích - pobytových služeb v centrech sociálně rehabilitačních služeb - služeb v chráněném bydlení 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby si hradí základní činnosti v rozsahu stanoveném smlouvou a výši úhrady stanoví prováděcí právní předpis - pečovatelská služba se kromě nákladů za stravu poskytnutou v rámci základní činnosti poskytuje bez úhrady, a to osobám, které jsou uvedeny v Zákoně č. 108/2006 Sb. v § 75 odst. 2 písm. a) až e)
<ul style="list-style-type: none"> - azylových domech - domech na půl cesty - terapeutických komunitách - zařízeních následné péče 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby si hradí ubytování či stravu v rozsahu stanoveném smlouvou - v noclehárnách a nízkoprahových denních centrech je úhrada stanovená poskytovatelem

Tabulka č. 3: Sociální služby za úplatu, Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, § 73, § 75, § 76

3 Sociální služby pro osoby se sluchovým postižením

Tato kapitola je zaměřena na služby, které jsou poskytované osobám se sluchovým postižením. Služby pro tyto osoby jsou nejčastěji poskytované ve formě ambulantní či terénní služby. Z každé oblasti jsou vytyčeny pouze ty služby, které se týkají osob se sluchovým postižením.

3.1 Sociální poradenství

Sociální poradenství je rozděleno na základní a odborné sociální poradenství. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách)

Základní sociální poradenství poskytuje informace k řešení nepříznivé situace jedince. Informuje o možnostech pomoci, popřípadě zprostředkuje další služby, které se týkají daného problému. Pomáhá také v právních věcech, při vyřizování osobních záležitostí atd. Základní sociální poradenství je součástí poskytování všech sociálních služeb a poskytovatelé jsou povinni tuto činnost zajistit. Je bezplatné a má na něj nárok každá osoba. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách)

Odborné sociální poradenství se zaměřuje na pomoc jednotlivým sociálním skupinám, a to v poradnách občanských, manželských, pro seniory, pro oběti trestných činů a domácího násilí, a také pro osoby se zdravotním postižením a další. Mezi činnostmi, které vám služba může poskytnout, patří zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálněterapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Součástí odborného poradenství je i půjčování kompenzačních pomůcek. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách)

3.2 Služby sociální péče

Ze služeb sociální péče nás vzhledem k tématu práce zajímají průvodcovské a předčitatelské služby. Služby jsou poskytované osobám, jejichž schopnosti jsou snižené z důvodu zdravotního postižení nebo věku, a to v oblasti komunikace nebo orientace. Sociální pracovníci pomáhají osobám s vyřízením vlastních záležitostí, se zprostředkováním kontaktu se společenským prostředím a při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Mohou být poskytované ve formě ambulantní i ve formě terénní služby ve sjednaném čase. Služby mohou být také poskytované jako součást jiných služeb. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách)

3.3 Služby sociální prevence

V oblasti služeb sociální prevence je nejvíce služeb, které se týkají osob se sluchovým postižením.

Jako první je raná péče. Služba je poskytována dítěti a jeho rodičům ve věku do 7 let dítěte, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu. Služba se zaměřuje na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby. Raná péče je terénní služba a může být doplněna ambulantní formou služby. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách) Cíle rané péče ve své knize Čtení k surdopedii charakterizuje Potměšil (2003). Cíle rané péče jsou:

- vybavit rodiče informacemi a dovednostmi, aby mohli aktivně působit na snižování míry negativních vlivů zdravotního postižení nebo ohrožení vývoje dítěte z jiných důvodů
- vybavit rodiče informacemi a případně i efektivní podporou pro orientaci v systému sociálního zabezpečení a zvyšovat jejich nezávislost
- podpořit aktivity vedoucí k co nejvyšší míře integrace dítěte a rodiny do běžného života společnosti
- pomoci nebo podpořit přípravu dítěte pro následující stupeň výchovně – vzdělávací soustavy

Další služba, která patří do této oblasti, je tlumočnická služba. Tlumočnické služby jsou poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, v našem případě osobám se sluchovým postižením, které brání běžné komunikaci s okolím bez pomoci jiné fyzické osoby. Služby jsou poskytované terénní formou, popřípadě ambulantní formou. Základní činností služby je zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách)

Služba, která také spadá do oblasti služeb sociální prevence, je sociální rehabilitace. Jak uvádí Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, tak sociální rehabilitace je soubor specifických činností, které směřují k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob. Rozvíjí specifické schopnosti a dovednosti, posiluje návyky a nácvik běžných, ale pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných

schopností, potenciálů a kompetencí. Služba je poskytována formou terénních nebo ambulantních služeb. Tyto dvě formy služby obsahují následující základní činnosti:

- nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Služba je také poskytována formou pobytových služeb, a to v centrech sociálně rehabilitačních služeb. Kromě základních činností poskytuje také tyto činnosti:

- poskytnutí ubytování
- poskytnutí stravy
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu

Mezi cíle služby patří například podporovat pracovní uplatnění osob se zdravotním postižením. Dosáhnout toho, aby si uživatelé služeb udrželi pracovní místo a aby odpovídalo jejich potřebám, schopnostem a představám. Zvyšovat míru samostatnosti a soběstačnosti osob v sociálním začleňování. Poskytovat služby podle osobních cílů a individuálních potřeb jedinců a usilovat o spolupráci rodiny a mnoho dalších. (Krejčířová, Treznerová, 2013)

Další službou v pořadí jsou sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou poskytovány rodině s dítětem, u kterého je vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokážou překonat bez pomoci, a kde existují další rizika ohrožení vývoje dítěte. Služba poskytuje tyto základní činnosti: výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Sociálně aktivizační služby jsou poskytovány ve formě terénní služby v přirozeném prostředí rodiny, popřípadě ve formě ambulantní služby v zařízení sociálních služeb. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách) Služba se snaží zajistit rodinám a jejich členům podporu, která jim pomůže k samostatnému, důstojnému a smysluplnému životu. Poskytnout podporu dětem v adaptaci a ve zlepšení jejich dovedností. Umožnit dítěti zdravý vývoj a jeho sociální začlenění v přirozeném prostředí a mnoho dalších cílů. (Krejčířová, Treznerová, 2013)

Poslední službou jsou sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Služby jsou poskytovány osobám v důchodovém věku nebo osobám se zdravotním postižením, pro nás osobám se sluchovým postižením, ohrožených sociálním vyloučením. Sociálně aktivizační služby jsou poskytovány formou ambulantní, popřípadě formou terénní. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách) Tato sociální služba se snaží pomáhat seniorům a osobám s jakýmkoli zdravotním postižením zvládat obtížné situace, zvýšit kvalitu jejich života a zjednodušit jejich zapojení do společnosti. (Krejčířová, Treznerová, 2013)

Praktická část

4 Charakteristika praktické části

4.1 Cíl praktické části

Cíl práce vyplývá už z názvu. Cílem je zmapovat neboli prozkoumat zařízení sociálních služeb pro osoby se sluchovým postižením v Olomouckém kraji. Získané informace o jednotlivých zařízeních budou interpretovány v brožuře s názvem Sociální služby pro osoby se sluchovým postižením v Olomouckém kraji. Brožura představuje přehled sociálních služeb pro osoby se sluchovým postižením v Olomouckém kraji a budou v ní všechny důležité informace, jako například kontakty, poskytované služby, cílová skupina klientů a další. Na základě těchto informací si klient vybere organizaci, která mu může pomoci s jeho problémem.

4.2 Průběh sběru dat

4.2.1 Výběr organizací

Práce na praktické části začala vyhledáváním organizací, které poskytují sociální služby pro osoby se sluchovým postižením v Olomouckém kraji. Vybrány byly tyto organizace:

- Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. Raná péče pro Moravu a Slezsko
- Oblastní unie neslyšících Olomouc
- Speciálně pedagogické centrum pro sluchově postižené Olomouc
- Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z. s. s pobočkami v Přerově, Prostějově, Šumperku a Jesenku.
- SK SKIVELO neslyšících Olomouc
- Centru podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého

U organizací SK SKIVELO neslyšících Olomouc a Centru podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého bylo zjištěno, že neposkytují sociální služby, a proto nejsou v brožuře zařazené. Nicméně stojí za zmínku.

Organizace SK SKIVELO neslyšících Olomouc je sportovní klub, který je registrován v Českém svazu neslyšících sportovců (ČSNS) a ČUS. Klub se zaměřuje na provoz

výkonnostních sportů, především na lyžování a cyklistiku. Nezabývá se jen těmito sporty, ale ostatní sporty dělá především pro mládež jako prevenci proti patologickým jevům společnosti. Členové klubu nejsou jen z Olomouckého kraje, ale z celé republiky a mají i několik reprezentačních sportovců. V celé ČR těmto úspěšným, avšak finančně náročným sportům jako je lyžování a cyklistika, nevěnují žádné sportovní kluby neslyšících pozornost. Proto také vznikl první specializovaný sportovní klub neslyšících v ČR, aby tyto individuální sporty (lyžování a cyklistika), mohly nadále v ČR existovat a rozvíjet se. I když hlavním zaměřením klubu je lyžování, běžecké lyžování, cyklistika, orientační běh a všechny sporty mládeže, tak se neuzavírá ani dospělým sportovcům, provozujících jiné sporty, např. volejbal, futsal, stolní tenis apod. (<https://www.skivelo.olnet.cz/>)

Centrum podpory studentů se specifickými potřebami je celouniverzitní zařízení, které poskytuje komplexní odborný poradenský, technický a terapeutický servis studentům se specifickými potřebami, kteří studují na některé z osmi fakult Univerzity Palackého. V současné době zajišťuje podporu téměř dvěma stům studentů se specifickými potřebami. Organizace pomáhá uchazečům o studium, studentům denního a dálkového studia a účastníkům programů celoživotního vzdělávání se specifickými potřebami na všech fakultách. Na organizaci se mohou také obrátit pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci Univerzity Palackého v Olomouci, učitelé středních škol, které zajímají možnosti vzdělávání studentů se specifickými potřebami a intaktní studenti, kteří mohou využít služby centra v oblasti poradenství i proškolení v přístupech k osobám se specifickými potřebami. Cílem organizace je zvýšit studijní komfort studentů se specifickými potřebami a zmírnit případné obtíže při studiu. Osobám se sluchovým postižením nabízí služby, mezi které patří například asistent na přepis/zápis přednášek a seminářů, pedagogická asistence, půjčování pomůcek, tlumočníky do znakového jazyka, případně znakované češtiny, a orální tlumočení. (<https://cps.upol.cz/>)

4.2.2 Výběr informací do brožury

Informace, které naleznete v brožuře, byli voleny tak, aby byla brožura užitečná jak pro osoby se sluchovým postižením, tak pro intaktní populaci. Intaktní populace se může skládat z rodinných příslušníků osob se sluchovým postižením, jejich přátel, studentů nebo z široké veřejnosti, která hledá nějaké informace právě o tomto postižení. Práce je zaměřena na osoby se sluchovým postižením, proto jsou informace v brožuře zvolené tak, aby pomohly právě těmto osobám. Brožura jim má pomoci správně si zvolit organizaci, která jim pomůže s řešením jejich problému. Vyberou si organizace podle nabízených služeb a podle toho, na jakou

věkovou skupinu se organizace zaměřuje, jelikož ne všechny organizace pracují se všemi věkovými kategoriemi. V brožuře jsou také užitečné odkazy, které mohou pomoci lidem z obou skupin.

Informace byli sbírány dvěma způsoby. Některé informace, hlavně ty základní jako je název organizace, kontakty, poskytované služby a další činnosti, jsou čerpány z internetových stránek organizací. Ostatní informace, mezi které patří informace o klientech, zaměstnancích, ceně služeb, financování organizace a spolupracující organizace, jsou čerpány z odpovědí na dotazník, který byl každé organizaci poslán. Informace jsem také čerpala z internetových stránek jiných služeb pro osoby se sluchovým postižením. Ty, které mi přišli důležité, jsem uvedla na konci brožury jako další užitečné odkazy.

4.2.3 Komunikace s organizacemi

Původním záměrem bylo jednotlivé organizace osobně navštívit. Zástupcům organizací položit otázky a popovídat si s nimi o jejich zařízení. Vzhledem k situaci ohledně onemocnění Covid – 19 byly otázky jednotlivým organizacím zaslány prostřednictvím e – mailu. Sběr informací probíhal od dubna 2020 do června 2020. Během těchto dvou měsíců organizace odpovídali na otázky. Informace v brožuře jsou tedy aktuální k červnu 2020.

Někteří zástupci organizací posílali své odpovědi brzy, jiné zase se zpožděním. Nejlépe se komunikovalo se zástupci organizací Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR s pobočkami v Přerově, Prostějově a Šumperku a s organizací Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. Raná péče pro Moravu a Slezsko, kteří své odpovědi poslali ve velmi brzké době a jejich odpovědi byly vystihující. Zástupce organizace Speciálně pedagogické centrum pro sluchově postižené Olomouc odpověděl, že mají pouze jednu sociální pracovníci, ale dotazník ke vztahu k této pracovní pozici nevyplnili, tudíž jsou informace čerpané pouze z internetových stránek organizace. Poslední organizace, kterými jsou Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR s pobočkou v Jeseníku a Oblastní unie neslyšících Olomouc, poslali své odpovědi až po delší době a po následném připomenutí e – mailem. Tudíž na dotazník odpověděli kromě organizace Speciálně pedagogické centrum pro sluchově postižené Olomouc všichni poskytovatelé sociálních služeb. Všechny odpovědi z dotazníků jsou sepsány v brožuře.

4.2.4 Internetové stránky organizací

Část informací do brožury byli čerpány z internetových stránek organizací, a proto jsou zde internetové stránky představeny. Každé stránky jsou jinak uspořádané, ale všechny obsahují důležité informace jako jsou kontakty a poskytované služby.

Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. Raná péče pro Moravu a Slezsko

Veškeré informace, které jsou v brožuře jsou také na jejich stránkách. Obsah stránek se skládá ze 7 sekcí. V první sekci s názvem O nás najdete veškeré informace o organizaci, jako například informace z historie organizace, o zaměstnancích a volných pracovních místech, dokumenty ke stažení a ocenění. Do druhé sekce s názvem Co děláme spadají sociální služby, které organizace nabízí. Mezi služby patří Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální poradna, odborné poradenství a raná péče, kterou organizace poskytuje v Olomouckém kraji. Najdete zde veškeré informace o službách jako je cílová skupina, cíl služby, činnost služby a kontakty. Dále jsou v této sekci uvedeny další činnosti, které organizace pořádá, jako jsou informační a vzdělávací služby, akce pro veřejnost a kulturní akce. Poslední věc, kterou v této sekci najdete jsou informace o mobilní aplikaci, kterou organizace vytvořila. V sekci Aktuality jsou články, které se týkají aktuální situace ze světa osob se sluchovým postižením. V následující sekci Projekty se nacházejí jak aktuální projekty, tak ty ukončené a informace o nich. Informace o sponzorech najdete v sekci s názvem Podporují nás. Jsou zde zmínění sponzoři z ministerstev, krajských úřadů, měst a obcí, nadace a nadační fondy a sponzoři a dárci. Je zde také napsáno, jak můžete organizaci podpořit. Předposlední sekce Galerie obsahuje fotografie z různých kulturních akcí, díky kterým si můžete představit, jak některé činnosti organizace probíhají. Poslední sekcí jsou Kontakty, kde jsou uvedeny kontakty na všechny pobočky organizace včetně Raná péče pro Moravu a Slezsko. (<https://www.tamtam.cz/>)

Stránky této organizace jsou velmi dobře uspořádané a přehledné, proto se na těchto stránkách každý, ať už s postižením či bez něj, velmi dobře zorientuje.

Oblastní unie neslyšících Olomouc

Stránky této organizace obsahují všechny potřebné informace a jsou přehledné. Hned na úvodní stránce organizace uvidíte informační kolečko, které je rozděleno na 8 částí. Mezi tyto části, na které je kolečko rozděleno, patří Informace, Kavárna, Fotogalerie, Kontakty, Kurzy, Co nabízíme, Aktuality, Pronájem. Všechny tyto sekce najdete také na horní liště, kde

jsou ještě doplněny o sekce O nás a Tábor. Zde jsou popsány sekce v takovém pořadí, v jakém se nacházejí na horní liště. (<http://www.ounol.cz/>)

Jako první je sekce O nás, kde najdete informace o organizaci, historii organizace, výroční zprávy a stanovky organizace. V další sekci, Co nabízíme, jsou informace o sociálních službách, které organizace poskytuje, o prodeji baterií do sluchadel, o kompenzačních pomůckách pro osoby se sluchovým postižením, a také informace o táborech a praxích, které organizace umožňuje studentům. Sociální služby jsou ještě rozděleny na tlumočnickou službu, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociální rehabilitaci a odborné sociální poradenství. U každé poskytované služby jsou informace o tom, co daná služba nabízí, jaký je její cíl, pro koho je určená, jaká je provozní doba služby a jaká je její forma a kapacita. Následující sekci je Kavárna, kterou organizace provozuje. Obsluhují zde osoby se sluchovým postižením a jsou zde uvedeny informace jak o kavárně, tak o její otevírací době. Čtvrtou sekci je Fotogalerie, kde se nacházejí fotografie z různých akcí, které organizace pořádá. Další sekci v pořadí jsou Kontakty. Najdete zde kontakt na jednotlivé zaměstnance organizace a adresu. Aktuality jsou další sekce na stránkách Oblastní unie neslyšících. V této sekci jsou aktuální informace o akcích, které organizace pořádá, a najdete zde také odkaz na informační časopis s názvem INFO OUN, kde jsou lidé informováni jak o akcích, které proběhly tak o těch, které se chystají. Sekce s názvem Důležité informace je velmi užitečná. Je to taková rychlá pomoc osobám se sluchovým postižením. Lidé se sluchovým postižením zde najdou kontakt na tísňovou linku Policie ČR, hasičů Olomouckého kraje a Městské policii Olomouc. Dále jsou zde rady, co mají dělat, když potřebují například tlumočení, nerozumí dopisu, potřebují baterky do kompenzačních pomůcek a mnoho dalších rad. Předposlední sekci je Tábor, kde jsou informace o táborech a rekondičních pobytech pro děti se sluchovou vadou. Kurzy znakového jazyka je poslední sekci, která je uvedena. Zde jsou informace o kurzech znakového jazyka, které organizace pořádá. Kurzy jsou pro širokou veřejnost a může se do něj přihlásit kdokoli, například rodinní příslušníci a přátelé osob se sluchovým postižením, studenti atd. Organizace také nabízí zdokonalovací kurz ve znakovém jazyce. (<http://www.ounol.cz/>)

V již zmiňovaném informačním kolečku je kolonka Pronájem. Tato služba je tu z toho důvodu, že organizace pronajímá prostory pro konání různých vzdělávacích i kulturních akcí. (<http://www.ounol.cz/>)

Internetové stránky jsou vhodné jak pro osoby se sluchovým postižením, tak pro intaktní populaci, která se může na stránkách informovat o problematice sluchového postižení a sociálních služeb.

Speciálně pedagogické centrum pro sluchově postižené Olomouc

Speciálně pedagogické centrum je součástí střední školy, základní školy a mateřské školy pro sluchově postižené. Službu sociální poradenství, kterou nabízí Speciálně pedagogické centrum, lze najít i na internetových stránkách střední, základní a mateřské školy pro sluchově postižené. Vypsány jsou zde všechny služby, které Speciálně pedagogické centrum poskytuje a zde také najdete informace o sociálním poradenství. V sekci Sociální poradenství je v bodech jasně a stručně vypsáno, co služba sociální poradenství nabízí a s čím vám může sociální pracovník pomoci. Tyto informace také najdete v brožurce. (<https://www.sluch-ol.cz/spc/socialni-poradenstvi>)

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR

Na stránkách této organizace je obsah vypsán na levé straně a je nejobsáhlejší ze všech zmíněných internetových stránek. První sekce v pořadí nese název Covid – 19 v ČZJ. V této sekci jsou informace o koronaviru, které se pravidelně aktualizují a jsou uvedeny v Českém znakovém jazyce. V sekci s názvem O svazu najdete veškeré informace o organizaci. Mezi ně patří organizační struktura, fotogalerii, stanovy, výroční zprávy, zprávy ze zasedání, historie organizace, členství v tuzemských organizacích a mezinárodní spolupráce, kde jsou mezinárodně spolupracující organizace. Zmíněné jsou zde také služby mezi které patří, sociální poradenství, sociální rehabilitace, sociálně aktivizační služby a půjčovna kompenzačních pomůcek a sluchadel. U každé služby najdete, co přesně vám může služba poskytnout. Další sekce jsou Aktuality, kde organizace informuje o novinkách z oblasti světa neslyšících. Centrum zprostředkování tlumočení neslyšícím je další sekce a najdete zde informace o tlumočení. Následuje sekce s názvem Jsem jedno ucho, kde najdete příběhy osob se sluchovým postižením a také informace o časopisu se stejným názvem. V další kapitole Projekty jsou zmíněny projekty, kterými se organizace zabývá. V sekcích Zkvalitňujeme sociální služby pro neslyšící a Zkvalitňujeme sociální služby pro neslyšící v Praze se dozvíte informace o tom, jak se organizace snaží zlepšovat sociální služby. Dále je na stránkách kapitola Sociální služby – informace v ČZJ. V této sekci najdete informace o všech sociálních službách v českém znakovém jazyce. Najdete zde také sekci Další aktivity, kde je zmínka o divadelních

představeních, táborech a beach help cupu, kterého se zúčastnili zástupci organizace. V sekci Ostatní najdete informace o simultánním přepisu řeči na telefonních linkách institucí, o domově neslyšících v Brně, hlavní zásady pro komunikaci se sluchově postiženými a metodické listy. Následuje sekce Média, kde je zmíněno, v jakých médiích se organizace objevila. Další sekci jsou Kontakty, kde najdete kontakt na všechny pobočky Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR. V sekci Podporují nás jsou představeni sponzoři. Poslední sekci je information in english, kde jsou veškeré informace v angličtině. (<https://www.snn-cr.cz/HLAVNI-STRANA-1>)

Stránky Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR jsou primárně určeny pro osoby se sluchovým postižením. Veškeré informace jsou uvedeny v Českém znakovém jazyce.

4.2.5 Informace o brožurě

Už na úvodní straně je napsáno, proč tato brožura vznikla. Součástí brožury, je také poděkování organizacím za spolupráci a za odborné rady vedoucímu bakalářské práce. Následuje seznam poskytovatelů sociálních služeb.

Organizace sociálních služeb, které najdete v brožurě jsou:

- Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. Raná péče pro Moravu a Slezsko
- Oblastní unie neslyšících Olomouc
- Speciálně pedagogické centrum pro sluchově postižené Olomouc
- Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z. s. s pobočkami v Přerově, Prostějově, Šumperku a Jesenku

Následně jsou jednotlivé organizace představeny. U poskytovatelů najdete celý název a také logo. Nejdůležitější informace v brožurě, jsou služby, jež organizace poskytují, jejich cena a kontakty a najdete je u každého poskytovatele. Další informace, které v brožurce najdete, mohou být pro někoho důležité a pro někoho pouhou zajímavostí. Patří mezi ně informace o zaměstnancích a klientech, o financování organizace a informace o spolupracujících organizacích. Pokud by někdo hledal akce pro sluchově postižené, jako jsou například kulturní akce, tábory, kavárna a další, najde je také v brožurě, a to v odstavcích s názvem Další činnosti.

Na konci brožurky můžete najít již zmiňované užitečné odkazy, tedy další informace, které se týkají sociálních služeb a sluchového postižení. Tyto odkazy jsou vhodné jak pro

intaktní populaci, tak pro osoby se sluchovým postižením. Intaktní populace může využít například informační portály o světě neslyšících a osoby se sluchovým postižením zase tlumočnické služby, sociální služby a poradenství a také seznamku, bazar, chat a mnoho dalších možností.

Vybrané odkazy:

- Ruce – informační portál o světě neslyšících – www.ruce.cz
- Ruce – informační portál o světě neslyšících
www.ruce.cz
- Helpnet – informační portál pro osoby se specifickými potřebami
www.helpnet.cz/sluchove-postizeni
- Tichá linka – tlumočnické služby online
www.tichalinka.cz/
- Internetporadna – sociální služby a poradenství osobám se zdravotním postižením a seniorům
www.internetporadna.cz/
- Neslyšící – internetové služby pro neslyšící (seznamka, bazar, diskuze, chat, atd.)
www.neslysici.cz/
- Ticho – internetové stránky pro neslyšící (diskuze, chat, organizace, znaky, odkazy)
www.ticho.cz

Za kapitolou Další užitečné odkazy je ještě uveden seznam zdrojů, ze kterých byli čerpány informace do této brožurky. Jelikož se ve všech případech jedná to internetové odkazy, jsou přístupné téměř každému.

4.3 Výsledek práce

Výsledkem práce se stala již zmiňovaná brožurka, kterou najdete v příloze. Jsou v ní organizace, které poskytují sociální služby osobám se sluchovým postižením v Olomouckém kraji. Organizace, které najdete v brožurce jsou Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. Raná péče pro Moravu a Slezsko, Oblastní unie neslyšících Olomouc, Speciálně pedagogické

centrum pro sluchově postižené Olomouc a Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z. s. s pobočkami v Přerově, Prostějově, Šumperku a Jeseníku. Najdete tam veškeré informace, které pomohou osobám se sluchovým postižením vybrat organizaci, která jim pomůže s jejich problémem.

Snad bude brožura užitečná a informace v ní pomůžou nejen osobám se sluchovým postižením, kterým je především určena, aby vybrali tu správnou informaci, ale pomůže i ostatním lidem, kteří by hledali poskytovatele sociálních služeb pro osoby se sluchovým postižením v Olomouckém kraji.

5 Závěr

Tato bakalářská práce je zaměřena na osoby se sluchovým postižením. Teoretická část práce se tedy zabývá oborem Surdopedie. Najdete v ní stručně popsané sluchové postižení, klasifikaci vad, komunikaci neslyšících a zmínku o kompenzačních pomůckách. V práci také naleznete zmínku o komunitě Neslyšících a o jejich kultuře. Druhá část teoretické části práce se věnuje zákonu č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a poskytování sociálních služeb osobám se sluchovým postižením.

Praktická část práce se zabývá organizacemi, které poskytují sociální služby osobám se sluchovým postižením v Olomouckém kraji. V této části je také popsáno, jak vznikala brožurka, která je výsledkem této bakalářské práce. Cíl práce byl dle mého názoru splněn a jednotlivé organizace jsou jasně a stručně popsány v již zmíněné přehledné brožurce.

Sociální služby jsou pro osoby se zdravotním postižením, a nejen pro ně, velmi důležité. Poskytují lidem pomoc a rady v různých životních situacích. Práce, kterou odvádí zaměstnanci sociálních služeb, je velmi důležitá, a ne vždy jednoduchá. Domnívala jsem se, že v Olomouckém kraji je více organizací, které poskytují sociální služby. Po sepsání této bakalářské práce jsem však zjistila, že tomu tak není, a myslím si, že by se to do budoucna mohlo změnit. Ještě před pár lety intaktní populace o sluchovém postižení, ale i o dalších zdravotních postiženích, příliš mnoho nevěděla, a to také z důvodu menší přístupnosti internetu. Avšak v současné době se právě sluchová i ostatní zdravotní postižení dostala více do podvědomí všech lidí a internet k tomu přispívá velkou měrou. Doufám, že to takhle půjde dál, protože pak se všem jakkoli zdravotně postiženým velmi usnadní jejich ne vždy lehká životní situace. Lidé, co žijí ve městech, ať už v Olomouci, Prostějově nebo Šumperku, mají obrovskou výhodu, protože většina organizací sídlí právě tam. Například obce s rozšířenou působností by mohly poskytovat nějaké základní sociální služby pro své občany i pro občany z menších vesnic, kteří bydlí daleko od výše uvedených měst, jistě by jim tímto situaci velmi usnadnili.

Seznam použité literatury

- BENDO VÁ, P., JEŘÁBKOVÁ, K. a RŮŽIČKOVÁ, V. Kompenzační pomůcky pro osoby se specifickými potřebami. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006. ISBN 80-244-1436-8.
- HORÁKOVÁ, R. Sluchové postižení: úvod do surdopedie. 1. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0084-0.
- HRUBÝ, J. Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. Díl 2. 1. Praha: Septima, 1998. ISBN 80-7216-075-3.
- KISVETROVÁ, H. Osoby se zdravotním postižením. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014. ISBN 978-80-244-4065-1.
- KOSINOVÁ, B. Neslyšící jako jazyková a kulturní menšina - kultura neslyšících. 1. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87153-20-8.
- KREJČÍŘOVÁ, O a I TREZNEROVÁ. *Sociální služby*. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013. ISBN 978-80-244-3692-0.
- LANGER, J. Komunikace osob se sluchovým postižením. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013. ISBN 978-80-244-3674-6.
- LANGER, J. Základy surdopedie. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013. ISBN 978-80-244-3702-6.
- POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii*. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 80-244-0766-3.
- SOURALOVÁ, E. Surdopedie I: studijní opora pro kombinované studium. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1007-9.

- SOURALOVÁ, E. a LANGER J. Surdopedie. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1084-2.
- VALENTA, M. a kol. Přehled speciální pedagogiky. 1. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0602-6.
- VALENTA, M. a kol. Slovník speciální pedagogiky. 1. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0937-9.

Internetové zdroje

- Sociální služby. MPSV [online]. [cit. 2020-11-02]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-sluzby-1>
- Centrum podpory studentů se specifickými potřebami [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <https://cps.upol.cz/>
- Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s. [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <https://www.tamtam.cz/>
- Sociální poradenství [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <https://www.sluch-ol.cz/spc/socialni-poradenstvi>
- Citáty slavných osobností [online]. [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://citaty.net/citaty/18052-robert-fulghum-prestoze-si-to-ani-neuvedomujeme-vyplnujeme-dulez/>
- Oblastní unie neslyšících Olomouc z. s. [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <http://www.ounol.cz/>
- SK SKIVELO neslyšících Olomouc [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: https://www.skivelo.olnet.cz/?page_id=2891
- SVAZ NESLYŠÍCÍCH A NEDOSLYCHAVÝCH OSOB V ČR, z. s. [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <https://www.snn-cr.cz/HLAVNI-STRANA-1>
- Zákon č. 108/2006 Sb.: Zákon o sociálních službách [online]. [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>
- Zákon č. 384/2008 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů a další související zákony [online]. [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-384>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Klasifikace sociálních služeb

Tabulka č. 2: Sociální služby bez úplaty

Tabulka č. 3: Sociální služby za úplatu

Seznam příloh

Příloha č. 1: Obsah zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách

Příloha č. 2: Otázky

Příloha č. 1: Obsah zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách

- Část první – Úvodní ustanovení (§ 1 - § 6)
- Část druhá – Příspěvek na péči (§ 7 - § 30)
- Část třetí – Sociální služby (§ 32 - § 96a)
- Část čtvrtá – Inspekce poskytování sociálních služeb (§ 97 - § 99)
- Část pátá - Mlčenlivost (§ 100 - § 100a)
- Část šestá – Financování sociálních služeb (§ 101a - § 105a)
- Část sedmá – Přestupky (§ 106 - § 108)
- Část osmá – Předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka (§ 109 - § 111)
- Část devátá – Předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách (§ 115 - § 117)
- Část desátá – Akreditace vzdělávacích zařízení a akreditace vzdělávacích programů (§ 117a - § 117e)
- Část jedenáctá - Společná, přechodná a závěrečná ustanovení (§ 119 - § 122)
- Přechodná ustanovení
- Přílohy

Příloha č. 2: Otázky

Jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého Olomouc oboru Speciální pedagogika předškolního věku – učitelství pro mateřské školy. Téma mé bakalářské práce je Zmapování sociálních služeb pro sluchově postižené v Olomouckém kraji. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění několika málo otázek k mé práci. Mým záměrem bylo navštívit sociální služby a zeptat se Vás osobně, ale vzhledem k současné situaci jsem musela zvolit elektronickou formu komunikace. Budu velmi ráda, když mi na mé otázky odpovíte. Vyplnění tohoto dotazníku bude sloužit pouze k mé bakalářské práci.

Předem Vám děkuji za vyplnění dotazníku a přeji Vám pevné zdraví.

Večeřová Lenka

1. Název Vaší organizace.

2. Kolik má vaše organizace celkem zaměstnanců?

3. Jakou mají vaši zaměstnanci odbornou kvalifikaci (pedagog, surdoped, asistent atd.) a která je nejvíce zastoupena?

4. Poskytujete zaměstnancům možnost dalšího vzdělávání?

5. Jaký je možný kariérní růst zaměstnanců ve vaší organizaci?

6. Máte nějaké dobrovolníky, pokud ano, kolik?

7. Jaký máte celkový počet klientů? Kolik klientů má sluchovým postižením a kolik kombinované postižení?

8. Pro jakou věkovou skupinu služby poskytujete? Jaká věková skupina u Vás převažuje?

9. Je poskytování Vašich služeb klientovi zcela zdarma nebo si jej klient hradí sám?

10. Jakým způsobem je Vaše organizace financována? Čerpáte nějaké dotace, pokud ano, odkud?

11. Spolupracujete s nějakými organizacemi či spolky? Jakými?

ANOTACE

Jméno a příjmení	Lenka Večeřová
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. BcA. Pavel Kučera, Ph.D
Rok obhajoby	2021

Název práce:	Zmapování sociálních služeb pro osoby se sluchovým postižením v Olomouckém kraji
Název práce v angličtině:	Mapping social services for people with hearing impairment in the Olomouc region
Anotace práce:	První částí práce se věnuje sluchovému postižení a osobám se sluchovým postižením. Najdete zde také informace o sociálních službách, které vychází ze zákona o sociálních službách. Druhá část se věnuje sběru dat a výsledku práce. Výsledkem práce je brožura o poskytovatelích sociálních služeb pro osoby se sluchovým postižením v Olomouckém kraji.
Klíčová slova:	Sluchové postižení, osoby se sluchovým postižením, sociální služby, sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence, zákon o sociálních službách, Olomoucký kraj, organizace
Anotace v angličtině:	The first part of the thesis deals with hearing impairment and people with hearing impairment. You will also find information on social services, which is based on the Social Services Act. The second part deals with data collection and work results. The result of the work is a brochure about providers of social services for the hearing impaired in the Olomouc region.
Klíčová slova v angličtině:	Hearing impairment, people with hearing impairment, social services, social counseling, social

	care services, preventive social services, social services act, Olomouc region, organization
Přílohy vázané v práci	Příloha č. 1 Obsah zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách Příloha č. 2 Otázky
Přílohy k práci:	Příloha č. 1 Brožura sociálních služeb pro sluchově postižené v Olomouckém kraji
Rozsah práce:	37 stran
Jazyk práce:	Český